

2022_Anul AGÂRBICEANU (XXXIII): Astra și revizionismul

- - leacul e unul singur ...! - nou ideal de viață românească?

- cuvântul Duceului a mâhnit adânc! - marea mutilată?

LA DOCTRINE DU FASCISME

ASTRA și revizionismul!

Leacul e unul singur: să ne cunoaștem mai bine toți Românii împreună!

nou ideal de viață românească ...

„Marea mutilată” până la unire, a fost națiunea română!

cuvântul Duceului a mâhnit adânc ...

Că Ungaria nutrește și azi poftă cari sunt peste drepturile și puterile ei, nu ne miră ...

ne miră cum un mare conducător actual, al unei mari națiuni surori, a putut să se facă avocatul Ungariei, fie și într'o cuvântare?

2022 pe urmele lui Ion Agârbiceanu 2022

Anul Agârbiceanu
Anul tinerilor oțeliți!

șagunism - tribunism

Articolul „Unitatea sufletească (...)” – scris de I. Agârbiceanu a apărut în revista „Transilvania”; finalizăm reproducerea: «Unde nu se arată unirea sufletească pe care ar trebui să o avem? a) în luptele politice de partid unde oamenii se ceartă mereu, se batjocoresc și se acuză cu cele mai urâte lucruri; b) în urmărirea numai a intereselor personale la sate ca și la orașe, când e vorba să alegi un primar, un consiliu comunal ori județean, sau un deputat. Învrăjbirile cari se nasc cu aceste prilejuri dovedesc că nu avem destulă unitate sufletească, același gând și simțire care ar trebui să îmbrățișeze numai interesele generale ale satului, orașului, ale țării, iar nu interesul meu sau al tău, sau al cutărui partid politic; c) în lipsa de interes și de simțire când e vorba de durerile fraților din alte regiuni ale țării, cum a fost de-o pildă seceta din anul acesta din Basarabia, cu aducerea foametei. **Câți Români au dat ajutor?** Și nu trebuia să lipsească nici unul pentru a dovedi vorba: Eu ți-s frate, tu-mi ești frate, într'amândoi un suflet bate; d) în ușurința cu care judecăm și criticăm tot ce e al nostru și ne batjocorim împreună. Iată numai câteva din lucrurile unde sau nu avem deloc unitate sufletească sau avem prea puțină. **Leacul e unul singur: să ne cunoaștem mai bine toți Românii împreună.** Dacă ne cunoaștem mai bine, vedem că suntem cu adevărat frați, cu aceleași însușiri și cu aceleași vederi. Și ne vom iubi mai mult și ne vom aprecia și ajutama mai mult. Iar cunoașterea aceasta se face prin carte și învățătură, prin cultură. „Astra”, prin cultură urmărește chiar acest **nou ideal de viață**

românească: Să umple țara cu același gând, cu aceeași simțire, cu aceeași voință românească. Adică cu același suflet conștient și luptător, cu unitate sufletească». Pentru a-l descoperi pe publicistul Agârbiceanu, reproducem și articolul „**Astra și revizionismul**”, apărut în revista „**Transilvania**” (nr.6, noi.-dec.1936); îl reproducem integral: «În mijlocul muncii sale culturale, pentru luminarea poporului român dintre Carpați și Tisa, „**Astra**” a rămas adânc și dureros surprinsă de declarațiile Ducelui Mussolini făcute, de curând, la Milano (n.r. în 1936), referitoare la dreptatea ce ar trebui făcută Ungariei, pe care a numit-o „**marea mutilată**”.

Era firesc ca „**Astra**” să înregistreze cu mai mare mâhnire decât alte organizații culturale și naționale, declarațiile marelui bărbat de Stat al Italiei, deoarece ea lucrează de 70 de ani chiar pe teritoriul pe care Ducele îl socotește amputat din trupul Ungariei; Ardealul, Banatul, Crișana și Maramureșul - și ea știe mai bine de ce a fost necesară opera ei culturală de până la unire și ce o face necesară și azi. Activitatea „**Astreii**” a fost necesară în trecut pentru a contrabalansa opera de maghiarizare forțată a guvernelor ungurești, a populației compacte românești de pe întinsul acestui teritoriu, în urmărirea funestei himere de a crea Un Stat național unitar maghiar. Dacă regiunile amputate din trupul Ungariei ar fi fost vreodată ungurești, nu aveau nevoie nici guvernele ungurești de opera de maghiarizare a lor, nici „**Astra**” de acțiunea ei culturală prin care întărea rezistența națională a neamului românesc de pe aceste plaiuri. Dacă formidabila ofensivă maghiară din ultimele decenii dinaintea unirii, pentru ideea de Stat național maghiar, nu ne-ar fi lăsat rane adânci în trupul neamului, „**Astra**” nu ar avea de luptat și azi cu vindecarea acestor rane. În sate în cari înainte cu șaptezeci de ani și biserica și școala și populația, nu cunoșteau altă limbă decât pe cea românească, limba lor maternă din strămoși, „**Astra**”, trebuie să lupte și azi pentru învățarea din nou a acestei limbi. Mărturiile istoriei stau dovadă că regiunile unite pe vecie în Statul român nu au fost nici odată ungurești și că Ungaria chiar, abia de pe la 1848 înapoi, a ajuns la gândul să le maghiarizeze cu forța, potențind această politică dela dualism înapoi. Atunci cum putem fi noi, provinciile dela Apusul Carpaților, membre amputate din trupul Ungariei și cum a putut ajunge aceasta „**marea mutilată**”? **„Marea mutilată” până la unire, a fost națiunea română**, Însăși inima ei, Ardealul, nu aparținea suveranității naționale. Ungaria n'a ajuns, în realitate, nici cu trupul, nici cu membrele sale în acest teritoriu național, ci numai cu antenele puterii de Stat, anormal crescute, datorită împrejurărilor europene favorabile ei și dușmănoase nouă.

Tratatele de pace au tăiat aceste antene și am rămas și noi și ungurii așa cum am trăit de veacuri: Ei în țara lor, pe care nime nu voiește să le-o ia, noi în țara noastră străveche românească, pe care nu o dăm și nu o putem da nimănui. Iată pentru ce **cuvântul Ducelui a mâhnit adânc** „Asociațiunea transilvană pentru literatura și cultura poporului român”. Ea știe ce spune, căci s'a născut înainte cu 70 de ani, în clipa în care Ungaria a început mai insistent politica sa de a ne schimba în membre ale sale, pe noi cele patru provincii românești dela apusul Carpaților. „**Astra**” știe cât a luptat pentru ca încercarea criminală să nu reușească. Și nu a reușit, rămânând noi românii stăpânii reali ai regiunilor pe cari Ungaria vrea să le creadă azi tăiate din trupul său. **Că Ungaria nutrește și azi poftă pe care sunt peste drepturile și puterile ei, nu ne miră. Dar ne miră cum un mare conducător actual, al unei mari națiuni surori, a putut să se facă avocatul Ungariei, fie și într'o cuvântare?**

Știm: omul mare poate rosti cuvinte tari care să echivaleze cu fapta. Dar cu o condițiune: ca ele să fie spuse într'o cauză dreaptă. Mâhnirea noastră are acestea două motive: că declarațiile dela Milani,

referitoare la Ungaria, le-a făcut un mare latin și că le-a pus în cumpănă într'o cauză nedreaptă. Și mai mult decât nedreaptă. Vom numi-o împotriva firii.

Pentru că revenirea la Ungaria a provinciilor românești dela apusul Carpaților, ar fi un lucru împotriva firii, cum nefirească a fost stăpânirea ei deodată peste aceste provincii. „Astra” a muncit șapte decenii împotriva încercării nefirești ca prin cultura ungurească să amuțească o limbă și o cultură latină aici între Tisa și Carpați. Românii din Ardeal au luat puterea de a duce această luptă, luând contact cu Roma și prin ea cu vechea cultură latină din Apusul Europei. Cronicarii și istoricii dela Răsăritul Carpaților au vorbit de originea noastră romană, luând contact, prin Polonia cu aceeași cultură latină din Apus. Neamul românesc zăcea bolnav la marginea lacului făcător de minuni al culturii și n'a avut omul care să-l arunce în apă până nu s'au arătat, de-o lature și de alta a Carpaților, bărbații cari au învățat în țările latine din Apus. În veacurile trecute, ne-am păstrat limba și legea numai prin ființa și moștenirea noastră culturală latină. Și acum un om mare, chiar al latinității, să sprijinească nefireasca cerere a unguirilor ca noi românii dela Apusul munților părinți, - cu tot sufletul, vieța și cultura noastră latină - să fim prinși iarăși de tentaculele unei puteri de Stat streine, pentru a ne mai sbate din nou întru păstrarea limbii și a naționalității? Spunem pentru păstrare, căci de pierderea lor nici umbră de gând nu poate fi. După ce ne-am păstrat-o, lipsiți de multă cultură, prin veacuri, nu vom mai putea-o pierde de aici încolo, după ce nu numai am luat contact cu cultura latină, ci suntem noi înșine creatori de această cultură. Trimitem glas până departe de țarmurul Tibrului și spunem înfăptuitorului Italiei naționaliste de azi: **Strănepoții celor înveșniciți pe columna lui Traian**, pe cari i-ai recunoaște dintr'o aruncare de ochi în țărani mândrii ai plaiurilor noastre, declară limpede și hotărât: „**Ne-am săturat de a fi numai apărătorii limbii și legii românești**, a latinității dela Dunăre, Carpați și Mare. **Vrem de-aici încolo să fim creatori în aceeași cultură și spirit latin ca și marile noastre surori latine din Apus. Vrem locul nostru sub soare întreg și liber. Suntem în stăpânirea lui și-l vom păstra pe vecie apărându-l. Altfel am ajunge noi nu numai mutilați, ci vrednici de moarte**”».

(va urma)

Marius HALMAGHI

Sursa online:

<https://www.tribuna.ro/stiri/cultura/2022-anul-agarbiceanu-xxxiii-astra-si-revizionismul-leacul-e-unul-singur--nou-ideal-de-vieata-romaneasca-cuvantul-ducelui-a-mahnit-adanc-marea-mutilata-165841.html>

În: *Tribuna*, 15 august august 2022